

MIKA WALTARI

KUOLLEEN SILMÄT

JA MUITA KAUHUKERTOMUKSIA

TOIMITTANUT JURI NUMMELIN • WSOY

MIKA WALTARI

KUOLLEEN SILMÄT

JA MUITA KAUKUKERTOMUKSIA

TOIMITTANUT
JURI NUMMELIN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© Mika Waltarin oikeudenomistajat (tekstin osalta), Juri Nummelin
(esipuheen ja jälkisanojen osalta) ja WSOY 2023

Kuolleen silmät on ilmestynyt alun perin
Holger Schildtin kustantamana 1926.

Werner Söderström Osakeyhtiö
ISBN 978-951-0-49014-3
Painettu EU:ssa

Sisällysluettelo

Juri Nummelin: Lukijalle | 7

*Kuolleen silmät – Kertomuksia tuntemattoman
ovilta* (nimellä Kristian Korppi, Holger Schildtin
kustannusosakeyhtiö, 1926) | 9

Auringonlaskun saari 13

Naula 37

Talvinen suojapäivä 50

Kirotut silmät 57

Pyhän Barbaran kuva 65

Oopiumihoure 79

Mustat orkideat 94

Muumio 111

Punainen kolmio 133

Kuolleen silmien ulkopuolisia novelleja | 151

Mies, joka keksi ajatuksen siirron lait (1929) 153

»1 + 1« (1927) 163

Kolme kiväärinkuulaa (1927) 172

Murtuvin siivin (1926) 183

Oliko se vain houreuni...? (1925) 188

Sinivalon maa (1929) 199

Runoja | 233

Yksittäisiä runoja (1927) | 235

Kohtalo 237

Ruumissaatto 238

Hautausmaalla 239
Mielipuoli 242
Synti 243

Runoja kirjasta *Nuoret runoilijat 1926*
(WSOY 1926) | 245
Tuntematon tie 247
Chanson monotone 248
Talvinen kuva 249
Savonarola 250
Sun silmäs 251
Unten Vineta 252
Mielipuoli 254

Runoja kokoelmasta *Valtatiet* (yhdessä
Olavi Paavolaisen kanssa, Otava 1928) | 255
Kuollut maa 257
Pyramiidiuni 258
Tuntematon kaupunki 260

Runoja kirjasta *Runoja 1925–1945* (WSOY 1945) | 261
Jano 263
Ahnas satu 264
Katkera muisto 265
Orjalaiva 266
Minä 267
Tumma jumala 268

Juri Nummelin: Mika Waltari kauhukirjailijana | 269

Lähdekirjallisuutta | 292

LUKIJALLE

SEURAAVAAN teokseen on koottu harvinaista kirjallisuudenhistoriaa: sen rungon muodostaa Mika Waltarin varhainen kauhunovellikokoelma *Kuolleen silmät*, joka ilmestyi alun perin vuonna 1927 salanimellä Kristian Korppi, ja sen oksia ja lehtiä ovat yksittäiset kauhunovellit ja kauhurunot, joita Waltari julkaisi eri yhteyksissä 1920-luvulla. Alkuperäinen *Kuolleen silmät* on pitkään ollut haluttu antikvaarinen harvinaisuus, jota ei kirjastoistakaan juuri löydy. Onkin korkea aika, että sen voivat lukea muutkin kuin varakkaat keräilijät.

Kuolleen silmien uusintapainos sisältää kaikki alkupe räisen teoksen novellit sekä kuusi muuta proosatekstiä, joista yhtä Waltari käytti muokattuna myös *Kuolleen silmissä*. »Oliko se vain heureuni...?» -nimistä novellia ei ole kuitenkaan koskaan julkaistu uudestaan, joten se tarjoillaan tässä vertailun mahdollistamiseksi. Runot puolestaan ovat useimmiten peräisin Waltarin julkaisemattomasta runokokoelmasta »Lauluja Saatanalle». Tähän kirjaan ne on kuitenkin valikoitu eri kirjoista ja lehdistä, joihin Waltari oli kokoelmastaan yksittäisiä runoja poiminut. Julkaisematonta käsikirjoitusta ei ole käytetty.

Eräänlaisen poikkeuksen muodostaa »Orjalaiva», joka ilmestyi vuonna 1945 teoksessa *Runoja 1925–1945*. Kirjaan ottamastaan versiosta Waltari oli poistanut kaksi viimeistä säikeistöä. Olen palauttanut ne tähän runon alun perin julkaistusta versiosta, joka kulki nimellä »Kummituslaiva» (Työläisnuoriso 14/1927). Mukana on myös yksi tarina kirjasta *Dshinnistanin prinssi*, muistutuksena, että sadutkin voivat olla kauhukirjallisuutta.

Kuolleen silmien uusi laitos, johon on lisätty myös muita tekstejä, täydentää keskeisesti suomalaisen kauhukirjallisuuden historiaa, jonka pääpiirteet olen hahmotellut teoksessani *Kuoleman usvaa ja pimeyttä* (2020). Tekstit julkaistaan muuttamattomina, muutamia oikeinkirjoitusseikkoja lukuun ottamatta.

Kiitos projektin mahdollistamisesta kuuluu ennen kaikkea Mika Waltarin lapsenlapselle Joel Elstelälle, mutta myös WSOY:n kirjallisuussäätiölle apurahasta kirjan kokoamiseen. Kiitos myös WSOY:n kustantaja Anna-Riikka Carlsonille ja kustannustoimittaja Silja Koivistolle sekä Matti Järviselle materiaalisesta ja Ville Hänniselle henkisestä tuesta.

Turussa lokakuussa 2022
Juri Nummelin

KUOLLEEN SILMÄT

Kertomuksia tuntemattoman ovilta

(KRISTIAN KORPPI, 1926)

Minä lennän mustassa yössä
nukkuvan maailman ylitse
kiiluvien silmin
ja pehmein, väräjävin siivin.

Kummituksena minä syöksyn
uneksi uhrini kimppuun
ja imen hänestä veren ja elämän
iätijanoisin ja raatelevin nokin.

Minussa ei ole mitään salaisuutta,
mutta varjossani on suuren arvoituksen ratkaisu –
eikä mustalla voi olla varjoa
mustassa yössä.

Siksi lennän vain pimeässä,
kun tähdet eivät tuiki
eikä kuu luo valoaan.
Vain silmäni kiiluvat ilkkuen
ja niissä on jotain,
joka ei ole salaisuus,
mutta jota ei kukaan ymmärrä.

Minä nauran teille, te nukkuvat ihmiset!
Mustalla ei voi olla varjoa
mustassa yössä.

AURINGONLASKUN SAARI

– **M**INÄ, Kolmen Auringon Laakson häviävän viikinkiheimon viimeinen kuningas, olen käskennyt kaukaisesta frankkien maasta saapuneen isä Anselmuksen kirjoittaa muistiin, niin kuin minä sen kerron, kertomuksen retkestä Auringon Laskun Saareen. Sillä muuten tieto siitä häviäisi minun mukani ikuisen hämärän maahan, jonne esi-isäni ovat kerran astuneet ja jonne minäkin, sukuni viimeinen, jonkun auringonkieron kuluttua olen astuva.

Äitini kuului tarujen ylistämään kelttien kansaan. Isäni oli tuonut hänet suurelta meriretkeltä valkeana sankarisaaliina ja tehnyt hänet vaimokseen rakastaen hänen meriruoholta tuoksuvaan ruumistaan ja hänen silmiensä syvää vihreyttä. Pitkinä talvina, jolloin aurinko pakeni kauas lumisesta laaksostamme, lauloi äitini minulle vieraalla, pehmeällä ja uneksivalla kielellä kummallisia lauluja, joita en ymmärtänyt, mutta jotka kasvattivat sydämeeni kaipauksen kaukaisiin maihin.

Niin kasvoi minusta nuorukainen, ja orjinaamme olivat oppineet miehet opettivat minulle itäisten ja eteläisten maiden viisautta. Ja kun isästäni oli aika jättänyt ja hän oli lähtenyt palavassa laivassaan merelle viimeiselle matkal-

leen, tuli minusta laaksomme pelätyn ja mahtavan heimon kuningas.

Mieleni paloi taisteluihin ja soturikunniaan. Monena kesänä me teimmekin vihatuilla lohikäärmelaivoillamme suuria meriretkiä viljaviin alamaihin, frankkien hedelmällisille asuinpaikoille ja aina siniselle Välimerelle asti, jossa taivas oli hehkuva ja aurinko kuuma. Sieltä saimme laivanpartaita myöten saalista, ja minun nimelläni peloittelivat äidit lapsiaan noissa viljavissa maissa.

Mutta niin olivat isänikin tehneet enkä minä tyytynyt tavalliseen sankarikunniaan. Kun pimenevinä iltoina syysmyrskyt ulvoivat merellä ja taivaalla lensivät mustat pilvenriekaleet kuin äärettömän suuret, kirkuvat linnut, silloin kuningastuvassa juotiin kultaisista maljoista eteläisten aurinkorinteitten maustettuja viinejä pelinoppien kolahdella ja laulajien kertoessa sankarisatuja ja outoja tarinoita. Mutta minun mieleni oli kaukana heistä. Ajattelin vain kertomuksia Auringon Laskun Maasta, jossa kukaan ei vielä milloinkaan ollut käynyt ja jota merihirviöt vartioivat. Ei sankarimaine, ei tulinen viini, ei kiihkeä, hillitön peli, eivät neitojen notkeat vartalot, joiden iho oli silkkiä ja joiden pehmeässä lihassa piili huumaava nautinto – ei mikään voinut hillitä ikävääni. Päinvastoin minä jokaisessa uudessa värähdyksessä, ohivilahtavassa katseessa ja vartalon kaartessa vaistosin tuntematonta maata ja sen salaisuutta.

Kerroin kaipuustani ja salaisista aikeistani toisille. Jotkut sanoivat minua hulluksi, jotkut, että minut oli loitsittu, mutta muutamat, joiden veressä oli seikkailun punainen kiihko, yhtyivät minuun.

Niin vihdoin keväällä, kun meri syntyi uudestaan ja mursi jääkahleensa nuorena ja hillittömänä, kun kurkien kiilat saapuivat ja niiden kirkuna kuulutti korkeudesta villiä kaipausta, me lähdimme matkaan. Työnsimme vesille uljaimman lohikäärme-laivamme ja aluspuiden ulvoessa tunsimme itsemme väkeviksi kuin jumalat aikojen aamuna astuessaan tuntemattomaan maailmaan.

Lähtöpäivämme aamuna oli aurinko harmaitten pilvien peitossa ja tuntureilta huusivat suuret pöllöt uhkaavia sanoja. Rannalle jäävätkin olivat raskasmielisiä ja synkkiä. Mutta kun sata orjaa tarttui raskaisiin airoihin ja lohikäärmekeula alkoi halkoa mustanvihreää vettä kuin kotka halkoo ilmojen avaruutta, silloin me kajautimme elämän ja seikkailun huudon, joka pani vuorensinämät jyrismään raskaan pilvitaivaan yläpuolella, eikä meitä painanut mikään.

Me sousimme päivät ja yöt, aina airoissa sata orjaa ja purppuraiset purjeet paisuen tuulessa. Ja tunsimme eteenpäinkiitämisen riemun ja lauloimme ylpeitä, uhkaavia lauluja.

Kuljimme ohi alamaiden tuttujen rannikoiden. Kun mereltä näkyi keulamme pelätty kuva ja purjeittemme punainen varjo, pakenivat ihmiset metsiin ja kaupungeissa kaikuivat hätäkellojen kumeat lyönnit. Mutta me emme välittäneet heistä ja pian jäivät taaksemme taivaanrannalle häämöttämään sakaratornien haamut.

Kiidimme ohi Britannian sumuisten rantojen itämyrskyn siivin. Otettuamme ruokaa ja vettä frankkien maan kaukaisimmasta kärjestä, saavuimme suurelle merelle,

jota vain harvat laivat ovat purjehtineet. Tähdet oppainamme laskimme suoraan auringonlaskua kohti.

Taaksemme katosi viimeinen ranta. Olimme vain piste kahden äärettömyyden välissä. Mutta me emme pelänneet, sillä suonissamme virtasi meren kuninkaiden villi ja punainen veri.

Tuuli oli lakannut puhaltamasta ja vain näkymättömät mainingit keinuttivat eteenpäin kiitävää laivaa. Ei kuulunut muuta ääntä kuin airojen natina hankaimissa ja puolialastomien orjien hurja laulu.

Me rakastimme merta ja joka ilta me uhrasimme sille, kun aurinko laski ja punainen hämärä verhosi vihreän veden. Me kuljimme ikään kuin veristä siltaa auringonlaskua ja raskaita pilviä kohti, jotka olivat pudonneet aivan veden rajaan asti. Ja me tunsimme, että jumalat olivat kuolleet ja että viimeinen elämä laivassamme kulki tyhjiyttä päin. Mutta me emme pelänneet, vaikka tyhjiyden kammo kouristi sydäntämme rautaisen pihdin lailla.

Aurinko oli laskenut neljätoista kertaa jätettyämme viimeisen rannikon, kun ensimmäinen orjamme kuoli. Aamu alkoi sarastaa ja taivas ja meri olivat yhtyneet yhdeksi ainoaksi vaaleanpunertavaksi usvaksi, joka verhosi kaiken. Orjien vartalogit kumartuivat ja nousivat jälleen ponnistellen varjomaisina, ilman ääriiivoja usvan lävitse, eikä kuulunut ainoatakaan ääntä, ei edes airojen loisketta. Silloin muuan orjista kallistui taaksepäin luonnottomaksi kaareksi penkin yli, hänen päänsä löi kolahtaen tuhtolautaan eikä hänen ruumiinsa sen jälkeen enää värähtänytkään. Me irroitimme hänet kahleistaan soutua keskeyttämättä. Hän oli terve,

nuori ja väkevä, eikä ruumiissa ollut pienintäkään haavaa tai merkkiä. Mutta hän oli kuollut ja me heitimme hänet laivan peräkeulasta mereen. Usvan läpi näimme hänen vajoavan heti, mutta emme kuulleet pienintäkään loiskahdusta eikä vesi pärskähtänyt ilmaan. Kohta sen jälkeen aurinko hajoitti sumun, mutta se ei ollut tavallinen aurinko: se oli jättiläismäisen suuri ja sen väri oli himmeänpunainen, muistuttaen vereen ruostunutta sotakilpeä.

Sellaisena pysyi aurinko monta päivää ja liikkumaton meri alkoi tulla levottomaksi. Siitä kuului outoja ääniä, nyyhkytystä ja aivan kuin jättiläismäisen sotaorhin hirtuntaa, joka sai laivamme mastot vapisemaan.

Emme olleet pitkiin aikoihin nähneet meressä ainoatakaan elävää olentoa. Sen pinta oli ollut liikkumaton ja jäähmettynyt ja laivamme oli halkonut sitä raskaasti ja vaihalloisesti. Mutta nyt nousi pinnalle suunnattoman suuria poreita ja kuplia, jotka särkyessään päästivät matalan, oudosti kulahtavan äänen. Muistimme tarinat suurista merihirviöistä ja meidän ruumiimme läpi kulki vavistus. Mutta me emme tahtoneet pelätä.

Seuraavana aamuna kuoli toinen orja samalla tapaa kuin ensimmäinen.

Yöt olivat mustia kuin kalman ovi. Pimeys aivan kuin tiivistyi ympärillemme muuttuen aineeksi. Sytytimme soihtuja, mutta ne eivät tahtoneet palaa. Emmekä me voineet juuri kuulla toistemme ääniä, kun voimakkainkin huuto saapui korviin lapsen heikkona kuiskauksena.

Vain tähdet paloivat taivaalla. Ne olivat suuria kuin kilpemme ja hehkuivat liesihilten lailla punaisina. Emmekä

me enää niitä tunteneet. Mutta emme tahtoneet pelätä emmekä kääntyä takaisin, sillä olimme sankarien sukua. Suuntasimme vain lohikäärmekeulamme urhoollisesti auringonlaskua kohti. Mutta laulumme ei enää kaikunut sellaisena kuin ennen. – Ja melkein joka aamu kuoli joku orjistamme ilman mitään näkyvää syytä.

Oltuamme matkalla neljäkymmentäkaksi auringonlaskua syntyi myrsky. Taivas ja meri muuttuivat mustiksi ja me sidomme itsemme kiinni mastoihin. Laineet vyöryivät korkeina kuin tunturit ja tuuli ja vesi löivät meidät sokeiksi ja kuuroiksi. Tuntui siltä kuin purjeemme olisivat kasvaneet ja me olisimme kiitäneet laineitten loivia rinteitä ylös ja alas, ikuisesti auringonlaskua kohti, joka ainoa lauta ja liitos ulvoen ja natisten. Joka hetki me odotimme laivan hajoavan, mutta se säilyi kuin oudon voiman suojelemana, ja me kiidimme mieletöntä vauhtia yhä eteenpäin.

Kukaan meistä ei tiennyt, kuinka kauan tätä myrskyä kesti. Nuorat, joilla olimme itsemme köyttäneet kiinni, syöpyivät syvälle lihaan ja merivesi kirveli hieroutuneissa haavoissa. Ei näkynyt aurinkoa eikä tähtiä. Me olimme vain varjolaiva mustassa pimeydessä ja pimeyden pyörteet tempoivat meitä kuin tunturihaamujen kädet. Yli pimeyden kohosi vain myrskyn pauhuun hukkuen orjien tuskanulvonta, kun he rukoilivat omia jumaliaan. Mutta me emme edes rukoilleet, sillä tunsimme, että jumalat olivat täältä kuolleet.

Lopuksi me huusimme kuolemaa, sillä tuskamme olivat liian suuret. Silloin taukosi äkkiä myrsky. Aurinko paistoi jälleen hehkuvan siniseltä taivaalta, aivan kuin

jättiläiskoura olisi pyyhkäissyt pilvet pois taivaanrannan taakse. Ja laivamme keinui loivilla, sileillä mainingeilla, kun meri vielä huohotti kiivastuksensa jälkeen.

Laiva oli säilynyt vahingoittumattomana. Joku raakapuu oli kyllä katkennut, joku parraslauta murtunut, mutta kukaan ei ollut kuollut. Ja me tunsimme myrskyn siivin lentäneemme sellaisen matkan, että sen soutamiseen olisi kulunut kokonainen kuunkierros.

Silloin orjat puhkesivat huutoon: »Maata! Maata!» Ja me näimme maininkien sileitten huippujen yli, että kaukana auringonlaskun puolella kohosivat merestä kolmen kivistä rakennetun tornin huiput.

Aurinko oli kirkkaampi, taivas sinisempi ja meri kuulavamman vihreä kuin milloinkaan. Arvasimme päämäärämme olevan lähellä. Mutta me emme siitä erikoisesti iloinneet. Eikä meillä enää ollut jumalia, joita olisimme voineet kiittää.

Orjat sousivat eteenpäin uusin voimin ja lauloivat hurjia laulujansa, joiden kaiku kantautui kauas merelle. Vähitellen muuttuivat tornit suuremmiksi ja merestä kohosi saari, jota kauniimpaa emme koskaan olleet nähneet.

Meidät valtasi nyt jälleen viikinkien suvun sankari mieli. Me himoitsimme suurta taistelua. Teroittaessamme miekkojamme ja orjien kiilloittaessa meriveden ruostuttamia kilpiämme me lauloimme vanhoja sotalauluja, joita jo esi-isämme olivat laulaneet laskiessaan laivoillaan tuntemattomien maiden rikkaisiin satamiin.

Kilpien kumahdukset olivat pahaenteisiä. Meistä tuntui aivan siltä kuin ei meidän jälkeemme enää kukaan lau-

laisi meidän laulujamme. Mutta tahdoimme uskoa, että kumahdukset ennustivat pahaa niille, joita vastaan kuljimme. Ja tahdoimme olla ylpeitä siitä punaisesta verestä, joka suonissamme virtasi.

Tuli yö. Sousimme yhtä mittaa eteenpäin ja näimme tähdissä taistelun kuvat. Aamulla verhoutui meri viheriään usvaan. Kun se hälveni, näimme aivan edessämme, vain muutaman kivenheiton päässä, Auringon Laskun Saaren.

Havaitsimme, että se oli kaunis ja rikas saari, jossa kasvoi suuria, tuntemattomia puita. Sen keskellä oli vuori, jonka rinnettä ylöspäin kulki viheriä juova, joka kaikesta päättäen oli outovärisellä kivellä laskettu tie. Vuoren huipulla oli kolmikulmion muotoinen temppeli, jonka kolme tornia kuvastuivat tummanvihreinä ja teräväpiirteisinä taivasta vasten.

Edessämme oli lahdenpoukamaan rakennettu satama ja sen ympärillä kaupunki, jonka kaikki talot oli rakennettu viheriästä kivistä. Vedenrajaan ulottui pensasto, jonka valkeat ja punaiset kukat kuvastuivat läpikuultavan veden pintaan. Saatoimme nähdä pohjan allamme ja siellä huojui ruskeita, suuria leviä, joiden välissä pujahteli pieniä kaloja. Kaikki oli aivan hiljaista. Ainoatakaan savunhattaraa ei kohonnut taloista, emmekä me kuulleet ainoatakaan ihmisääntä. Meistä tuntui siltä kuin koko kaupunki olisi ollut kuollut.

Juuri silloin me näimme – näimme, että rannassa odotti meitä sotajoukko liikahtamattomin, tihein rivein juuri maihinnousupaikalla. Saatoimme nähdä viheriät

vaipat ja pyöreät kilvet, joita ympäröi viheriä rengas ja joissa tämän renkaan keskellä oli jokin kuva. Tämän piirteitä emme voineet selvästi erottaa. Keihäitten kärjet olivat kirkkaat ja rivimiehillä oli kupeellaan lyhyt, leveä miekka. Heitä laskimme ainakin neljäsataa, ja meitä oli neljäkymmentä paitsi orjia. Mutta meitä ihmetytti tuon sotajoukon äänettömyys ja liikkumattomuus. Se seisoi metsänreunaa vasten värähtämättömässä asennossa, emmekä me nähneet lippuja, emme kuulleet sotatorven ääntä emmekä erottaneet ainoatakaan uhkaavaa huutoa.

Outo kammo valtasi meidät heitä katsellessamme. Mutta aurinko paistoi hehkuvan siniseltä taivaalta ja me sousimme loppumatkan, niin että vesi kohisi keulassa. Kuultavan veden pohjalta saattoi erottaa laivan nopealiikkeisen varjon. Me päästimme viikinkien taisteluhuudon, laivan kylki iski kumahtaen vihreästä kivistä hakattuun laituriin ja me hyppäsimme maihin, pitäen kilpiä päämme suojana ja ollen hurjina taisteluinnosta vihdoinkin tuntiessamme kovan maan jalkojemme alla.

Vastaamme syöksyi keihässade, mutta me torjuimme sen kiivillämme. Emme vielääkään kuulleet ainoatakaan ääntä. Minut valtasi outo vavistus katsellessani vihollisiamme. Heidän kasvonsa olivat aivan kalpeat, melkein läpikuultavat, Välimeren aurinkorantojen marmoria muistuttavat, suu oli kapea ja tiukasti kiinni puserrettu, nenä ohut ja alaspäin työntyvä, silmät pitkät ja soikeat ja tummat. Kaikki olivat meitä päätään lyhempiä.

Mutta miehiä he olivat nuo viheriävaippaiset viholliset. Heidän äänettömässä taistelutavassaan oli jotain kol-

kon kammottavaa. Kukaan ei väistynyt paikaltaan. Me kahlasimme veressä ja miekkamme tylsistyivät. Kukaan ei rukoillut armoa eikä antautunut vangiksi. Ja kun me lopulta huohottaen ja uupuneina pysähdyimme, oli ranta täynnä kuolleita ja verta ja murskautuneita aseita. Vihollisten joukossa ei ollut ainoatakaan elävää. Haavoittuneet työnsivät itse äänettömästi ja vaivalloisesti miekan omaan rintaansa.

Me lepäsimme ja hautasimme kuollemme, ennen kuin lähdimme kaupunkia ryöstämään, ja keräsimme vihollisten aseet ja koristukset. Saimme suuren kasan sormuksia ja rintakoruja, jotka olivat kultaa tai outoa, vaaleata ja painavaa metallia. Ja nyt me näimme, että kaatuneiden vihollisten kilpien keskellä oli viheriään vaippaan puetun naisen kuva, jonka kädet olivat kohotetut taivasta ja aurinkoa kohti.

Niin lasi aurinko jälleen saaren taakse, ja se oli verinen kaikesta siitä verestä, jota oli vuodatettu. Tuli yö. Orjat keräsivät puita ja me sytytimme suuria rovioita rantaan. Ja orjat tekivät soihtuja, joiden valossa me lähdimme kaupunkia ryöstämään. Tämä oli mahtava ja rikas, ja me keräsimme rantaan kasoittain kultaa ja kalliita kiviä ja outoa, tuntematonta metallia. Vielä milloinkaan ei mikään viikinkilaiva ollut sellaista saalista saanut.

Löysimme myöskin naisia, jotka olivat paenneet rakennusten piilopaikkoihin. Heidät me raastoimme esiin, mutta emme saaneet heitä puhumaan ainoatakaan sanaa. He seisovivat edessämme aivan mykkinä, ruskea tukka hajallaan viheriällä vaipalla. Havaitsimme heidät sängen kauniiksi. Samoin tapasimme maanalaisissa holveissa ruskeasta, kiil-

tävästä puusta tehtyjä pieniä tynnyreitä täynnä outoa viiniä, josta kohosi tuntemattomien ryytien väkevä tuoksu. Rovioiden valossa me sitten juhlimme koko loppuyön voittoamme juoden viiniä ja jakaen saalistamme. Ja viini meni meidän vereemme ja teki meidät hurjiksi ja hillittömiksi.

Minä näin, kuinka rovioiden punaisessa valossa seuraalaiseni ja orjamme raastoivat saaren neidoilta vaatteet ja kuinka uhrien valkeat ruumiit värisivät kostealla maalla ja kuinka he peittivät kasvonsa hiuksillaan. Mutta ääntäkään ei kuulunut heidän yhteenpuristetuilta huuliltaan, vaikka orjaimme rautakourat runtelivat heidän hentoa, nuorta ruumistansa.

Seuraavana aamuna oli ranta ja kaupunki täynnä juhlan jälkiä ja hävitystä. Sillä paikalla, missä oli taisteltu, ei kuitenkaan enää ollut ainoatakaan ruumista. Ihmettelimme sitä suuresti, mutta päätelimme, että naiset olivat ne yöllä haudanneet. Yläpuolellamme kohosi vuorenhuipulla viheriä temppeleitä synkkänä ja uhkaavana auringon kirkkaissa säteissä ja sen torneista lankesi musta varjo rannalla nukkuvien orjien yli.

Lähdimme kulkemaan vihreillä kivillä laskettua, leveätä tietä ylöspäin. Sen vierellä kasvoi suuria, outoja puita. Maistoimme niiden hedelmiä, mutta huomasimme, että niissä oli kirpeä, pistävä maku. Pienillä pelloilla kasvoi tuntematonta viljaa, jonka tähkät olivat ruosteenpunaiset.

Ainoatakaan eläintä emme matkallamme nähneet. Kerran kuitenkin lensi tiemme yli jotain, ikään kuin suuri, viheriä lintu, jonka varjo hipaisi meitä jokaista. Kuulimme myös valittavan huudon, joka tuntui kuolleen

miehen pitkäveteiseltä valitukselta. Me päättelimmekin, että se oli jonkun taistelussa kaatuneen vihollisen haamu. Nauroimme vain sille ja lauloimme sankarien voittolaulua kivetessämme hitaasti vuorenrinnettä ylös.

Aurinko paistoi aivan keskeltä taivasta ja varjomme oli vain pieni läikkä jaloissamme, kun vihdoin saavuimme temppelein vierustalle. Se oli hakattu suoraan viheriään kiveen, sillä korkeissa muureissa ei ollut ainoatakaan saumaa eikä muurauksen jälkeä. Valtava portti, johon oli kuvattu satureita ja samanlainen viheriä nainen kuin kaatuneitten vihollisten kilpiin, oli auki. Astuimme siitä kolmikulmaiseen pihaan, jonka keskellä oli pyöreä, vihreitten pylväitten ympäröimä rakennus.

Juuri astuessamme pihaan vaipui joku miehistäni valit-
taen maahan. Tarkastellessamme häntä huomasimme, että hänen eilisestä taistelusta saamansa haava oli auennut pitkän kiipeämisen takia, ja hänen verensä juoksi pihan vihreässä kivessä oleviin syvennyksiin.

Kohta sen jälkeen hän kuoli.

Piha oli kolmikulmion muotoinen ja sen länteen päin pistävät kaksi sivua olivat pitemmät. Sitä ympäröi muuri ja jokaisessa kulmassa oli kolmion muotoinen torni. Kii-
pesin yksin läntiseen torniin pimeitä kiviportaita myöten ja huomasin sen aivan tyhjäksi. Vain tasaisella katolla oli muutamia hiiltyneitä luita, joita ihmettelin, sillä emmehän vielä olleet saarella nähneet ainoatakaan eläintä. Huipulta näkyi koko saari. Sekin oli epäsäännöllisen kolmikulmion muotoinen. Muuta asutusta ei saarella ollut kuin viheriä kaupunki kolmion kannassa.

M IKA WALTARI julkaisi salanimellä Kristian Korppi kauhukertomuskokoelman *Kuolleen silmät* (1926) vain 17-vuotiaana.

Edgar Allan Poen tuotantoon ihastuneen nuoren Waltarin kiihkeistä novelleista ei puutu outoja sattumuksia, makaabereja kuolemantapauksia ja eroottisia viritelmiä. Usein tuntuu kuin kaiken takana väijyisi jokin salaperäinen voima. Kertomuksissa liikutaan eksoottisissa, kaukaisissa maisemissa, kuten muinaisen Egyptin pyramideilla, tai viivähdetään yksinäisessä vuokrahuoneessa, missä lakitieteen ylioppilas näkee kokaiinilla terästettyjä näkyjään.

Kuolleen silmät julkaistaan uudelleen lähes sata vuotta ilmestymisensä jälkeen täydennettynä kokoelmana. Kirjailija Juri Nummelin on valinnut teokseen myös muita Waltarin harvinaisia kauhunovelleja ja runoja.

	 9 789510 490143
www.wsoy.fi	

84.2

ISBN 978-951-0-49014-3